

Referat

Møte om: Etatsstyringsmøte 30. oktober 2015

Saksnr.: 14/3692-14/3692-

Til stede: **Fra Arbeids- og sosialdepartementet:** ekspedisjonssjef Ulf Pedersen, avdelingsdirektør Espen Opjordsmoen, avdelingsdirektør Dagfinn Hansen, ekspedisjonssjef Thomas Berg, avdelingsdirektør Solgunn Tverfjell, ekspedisjonssjef Rune Solberg, seniorrådgiver Trude Eliassen, ekspedisjonssjef Tom Gulliksen, seniorrådgiver [redacted] (ref) og seniorrådgiver [redacted] (ref).

Fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet: fagdirektør Per Jakob Tehel og seniorrådgiver [redacted]

Fra Arbeids- og velferdsdirektoratet
Arbeids- og velferdsdirektør Sigrun Vågeng, fung. tjenestedirektør Kjell Hugvik, økonomidirektør Per O. Fjell, fung. organisasjonsdirektør Torstein Lindby, IKT-direktør Torbjørn Larsen, styringsdirektør Geir Axelsen, kunnskapsdirektør Yngvar Åsholt, fung. revisjonsdirektør Jørgen Bock, Seksjonsleder ytelsesfag Magne Fladby, seksjonsleder porteføljestyring Lena de Faveri, seksjonsleder mediaseksjonen Andrea Kilen

Dato: 09.11.2015

Møteleder: Ulf Pedersen

Referent: [redacted]

Kopi: ARBA, PA og BØA

Referat fra etatsstyringsmøtet 26. juni 2015

1) Arbeids- og sosialdepartementets og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementets overordnede vurdering av etatens måloppnåelse i 1. tertial 2015.

Om rapporteringen:

ASD mener virksomhetsrapporten for annet tertial gir et godt grunnlag for å vurdere etatens måloppnåelse.

Departementet viser til at rapporteringen for annet tertial i hovedsak skulle ha oppmerksomhet mot avvik og være kortfattet. Dette grepet har etter departementets

oppfatning fungerer godt. Departementet ønsker imidlertid at rapporten i større grad gir en overordnet vurdering av resultatene på de viktigste områdene og direktoratets vurdering av å fremtidig utvikling.

Departementet ber om at direktoratet i årsrapporten gir en utfyllende forklaring og vurdering av de viktigste postene i regnskapet. I årsrapporten skal det også legges vekt på å bruke informasjon fra regnskapsmaterialet til å belyse etatens måloppnåelse på en relevant måte.

Resultatutvikling annet tertial - ytelsesforvaltningen:

ASD registrerer at etaten fortsatt leverer stabilt gode resultater innenfor ytelsesforvaltningen, i tråd med kravene i tildelingsbrevet. Utfordringene er i hovedsak knyttet til utenlandsområdet. Departementet ber direktoratet være oppmerksomme på risiko for fall i effektivitet og kvalitet i saksproduksjonen i forbindelse med omorganiseringen.

Resultatutvikling annet tertial - oppfølging:

ASD registrerer at det er kjente utfordringer i oppfølgingsarbeidet, men at utviklingen går i riktig retning. Generelt er resultatoppnåelsen god og i samsvar med de krav departementet har stilt.

Departementet er noe bekymret over resultatutviklingen for overgang til arbeid for personer med nedsatt arbeidsevne. Etter departementets vurdering kan det være flere forklaringer til resultatutviklingen enn den som er gitt i tertialrapporten .

Andre temaer:

Sykefraværet i etaten er svakt nedadgående, men departementet registrerer at nivået fortsatt er høyere enn direktoratets mål for 2015.

Departementet har merket seg at det skjer mye godt arbeid i etaten knyttet til vold og trusler, men ber direktoratet fortsatt ha oppmerksomhet knyttet til lokal oppfølging av tiltak.

Tilbakemelding fra BLD:

BLD registrerer at saksbehandlingstiden for barnebidrag nå er innenfor direktoratets normtidskrav, og at det kan se ut til at spesialiseringen av forvaltningen av barnebidragssakene har vært vellykket.

2) Arbeids- og velferdsdirektoratet gir en overordnet vurdering av etatens viktigste kvantitative og kvalitative resultater under hovedmålene med vekt på avvik og utfordringer, herunder arbeidsrettet oppfølging/innsats, rett ytelse til rett tid og brukertilfredshet.

Arbeidsrettet oppfølging:

Direktoratet rapporterer at oppfølgingsarbeidet er i positivt utvikling. Direktoratet mener å se tydelige resultater av at arbeidsrettingen styrkes, blant annet ved at en økt andel arbeidssøkere har jobbmatch.

Det arbeides med å bedre kvaliteten i oppfølgingsarbeidet gjennom kvalitetsmålinger med læringssløyfer og kompetanseheving. Direktoratet arbeider med styrking av medarbeidernes veiledningskompetanse og markedskompetanse.

Det har vært en økning i overgang til arbeid for ordinære arbeidssøkere (fra 54 % til 57 %). Direktoratet påpeker at økningen til dels kan forklares av at sammensetningen av arbeidssøkere kan ha endret seg som følge av et svakere arbeidsmarked. Fra mai er det også høyere overgang til arbeid for personer med nedsatt arbeidsevne.

Gjennomføring av de rammestyrte virkemidlene er i god utvikling. Hittil i år er det en underproduksjon på om lag 1 %.

Ny sykefraværsoppfølging er under utprøving. Det er større bevissthet om håndheving av aktivitetskravet ved uke 8.

Markedsarbeidet:

Markedsarbeidet er i bedring, men det er store fylkesvise forskjeller. Antall formidlinger har økt, det arrangeres jobbmesser i alle fylker og det inngås nye rekrutteringsavtaler.

Utvikling og forsøk:

Foreløpig evaluering av kjerneoppgaveforsøket, AAP som lønnstilskudd og Supported Employment viser en positiv effekt på overgang til arbeid. Det samme gjelder forsøk med tettere sykefraværsoppfølging (Hedmarksmodellen).

Arbeids- og velferdsetaten har utviklet nye selvbetjeningsløsninger, innsynstjenester, kommunikasjonsløsninger og nye søknadsdialoger for personbrukere. Bruken av løsningene er høyere enn forventet og brukernes tilfredshet er stigende.

Digital søknad for tilleggsstønader og digital søknad om tiltakspenger lanseres i desember. I tillegg kommer ny varslingstjeneste, slik at ansatte kan sende påminnelser/varsler til bruker på SMS/epost om for eksempel påminnelse om samtale eller gruppeaktivitet.

ASD er samlet sett fornøyd med etablerte forsøk og forvaltningen av disse. Imidlertid er enkelte av forsøkene små, og det er behov for samlet vurdering av hva man kan lære av forsøkene. Arbeids- og velferdsdirektøren opplyser at Arbeids- og velferdsetaten vil arbeide systematisk med å innhente læringseffekt og implementere beste praksis.

ASD påpeker at det vil være viktig at etaten i tiden fremover bevisst utnytter potensialet i de nye selvbetjeningsløsningene for å frigjøre ressurser.

Utlandsområdet:

Direktoratet rapporterer om kraftig økning i antall brukere – 10 % økning frem til juli 2015. Produktiviteten øker, men produktivitetsveksten holder ikke tritt med økningen i inngangen av nye saker.

Det er god måloppnåelse på barnetrygd og kontantstøtte. Restansenivået for alderspensjon reduseres iht. direktoratets plan. Behandlingen av nasjonale saker og utlandssaker skal legges til samme resultatområde/enhet, slik departementet ble orientert om i særmøtet 28. august i år. I høst vil medlemskapssaker legges til NAV Kontroll. Øvrige deler av utenlandsområdet vil bli integrert i ytelsesforvaltningen i løpet av 2016.

Uføreamrådet:

I annet kvartal har det fortsatt vært høy inngang av nye saker, men noe lavere enn i første tertial. Andel uføresaker behandlet innenfor normert tid var 62 prosent ved utløpet av annet tertial. Dette er 13 prosent under målet for området. Etaten arbeider med å nå kravene til normert tid både på ordinære saker, klager og tilbakekreving, samtidig som antall ytre grensesaker skal holdes på et minimum.

Spesialisering av ytelsesforvaltningen:

Arbeids- og velferdsetaten er omtrent midtveis i omorganiseringen av ytelsesforvaltningen. Direktoratet rapporterer om gode resultater blant annet på barnebidrag, som ble omorganisert i pulje 1 (sammen med dagpenger, uførepensjon, pleie-, opplærings- og omsorgspenger, gravferdsstønad og supplerende stønad. Alderspensjon ble omorganisert i pulje 0). Omorganiseringen av resten av ytelsene er i rute.

ASD påpeker at det er viktig å holde trykk på omorganiseringen av ytelsesforvaltningen slik at det kan frigjøres ressurser til andre deler av Arbeids- og velferdsetaten.

Når det gjelder innføring av nye kvalitetsmålinger er departementet opptatt av at målingene blir valide slik at departementet kan stille krav til måloppnåelse, og at det er et mål at antall ytelsesområder der det kan stilles slike krav skal øke over tid.

ASD registrerer at mange fortsatt går lenge på arbeidsavklaringspenger. Direktoratet tolker statistikken slik at det ikke ser ut til å være en opphopning på ordningen. Lange stønadsløp kan indikere at etaten forsøker noe lenger å få til overgang til arbeid. Imidlertid er direktoratet ikke tilfreds med kvaliteten på oppfølgingsarbeidet overfor AAP-mottakerne og arbeider med å forbedre denne.

Saker hvor departementet har etterspurt særskilt rapportering i annet tertial:

ASD har mottatt direktoratets rapportering knyttet til fattigdom og levekår. Rapporten gir et tydelig bilde av status og utfordringer på området. Departementet vil innkalle til et fagmøte om temaet.

BLD er tilfreds med at Arbeids- og velferdsdirektoratet er tydelig på sitt ansvar innenfor fattigdom- og levekårsområdet. I den videre oppfølgingen på området vil det være viktig med god koordinering med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Arbeids- og sosialdepartementet registrerer at det har vært foretatt en gjennomgang og opprydding i tilknytning til etatens bruk av konsulenter til ikt. Direktoratet opplyser at totalt konsulentkjøp i 2015 vil kunne reduseres med 50 mill. kroner. Etaten benytter i større

utstrekning helhetlige tjenestekjøp i stedet for timekjøp. Helhetlige tjenestekjøp har vist seg å ha bedre effekt og ikke minst gi bedre læring i organisasjonen. Direktoratet legger til grunn at man fortsatt vil se en reduksjon i konsulentbruk i 2016.

Arbeids- og sosialdepartementet bemerker at rapporteringen om direktoratets arbeid med kartlegging av etatens ressursbruk er for lite utfyllende til at departementet kan danne seg et bilde av framdriften i dette arbeidet. Departementet presiserer viktigheten av denne kartleggingen, og ber direktoratet beskrive arbeidet nærmere i tilknytning til framlegging av årsrapporten.

3) Arbeids- og velferdsdirektoratet redegjør for situasjonen på arbeidsmarkedet, herunder utfordringer arbeidsmarkedet skaper for etaten, samt planlagte og iverksatte tiltak.

Direktoratets vurdering av situasjonen på arbeidsmarkedet

Direktoratet innledet med at det er store regionale forskjeller i utviklingen på arbeidsmarkedet. Ledigheten øker særlig i kystfylkene fra Agder til Møre og Romsdal. I andre regioner øker etterspørselen etter kvalifisert arbeidskraft, og blant de som blir arbeidsledige er det stor mobilitet. Mens arbeidsplasser går tapt i oljenæringen, er det i andre næringer høy aktivitet og nyetablering.

Direktoratets prognoser tyder på at ledigheten vil øke i 2016 for så å flate ut i 2017. Ledighetens varighet korrelerer sterkt med mangelfull utdanning og manglende norskkunnskaper. Det er tendenser til økt langtidsledighet. AKU-undersøkelsen viser en økt ungdomsledighet, men Arbeids- og velferdsetatens egne tall gir ikke grunnlag for denne konklusjonen.

Direktoratets tiltak

Et viktig grep for å møte økt ledighet er å utnytte og utvikle kanalstrategien. Dagpengeløsningen på nav.no har vært vellykket. Det finnes i dag ingen engelsk løsning for dagpenger, og mange arbeidsledige som mangler norskkunnskaper kan derfor ikke benytte løsningen.

Ved større permitteringer, oppsigelser m.m. har Arbeids- og velferdsetaten i Rogaland hatt god erfaring med at NAV-kontoret møter arbeidsgiver- og arbeidstakerrepresentanter på arbeidsplassen og avholder informasjonsmøter om Arbeids- og velferdsetatens tilbud

Direktoratet vil gjennomgå egen portefølje av AMO, med sikte på å målrette tiltakene klarere mot dagens situasjon på arbeidsmarkedet. Dette byr imidlertid på noen utfordringer med finansering og grensesnitt til for eksempel utdanningssektoren.

Arbeids- og velferdsetaten vil i samarbeid med fylkeskommunene i berørte fylker utfordre oljebransjen til å bistå oppsagte som mangler en fullført utdanning eller sertifiseringer m.m. med adekvate kompetansetiltak.

Direktoratet er i gang med å utvikle et nasjonalt opplegg for praktisering av mobilitetskrav. Direktoratet ønsker en mer konsekvent håndtering av mobilitetskravet og tydeligere forventninger til arbeidssøkere om mobilitet. Direktoratet vil derfor etablere et innføringsløp for brukerne med jobbverksted etc. tilsvarende det som brukes ved sykefravær.

Direktoratet framholdt at større fleksibilitet og slingringsmonn ved bruk av arbeidsmarkedstiltak var sterkt etterspurt i etaten. Direktoratet ønsker også økte ressurser til de deler av Arbeids- og velferdsetaten som er særlig berørt av et økt antall ledige.

Økt arbeidsledighet fører til økt inngang av saker på dagpengeområdet. Derfor har Arbeids- og velferdsetaten blant annet omdisponert ressurser og økt bemanningen på feltet. Så langt har Arbeids- og velferdsetaten klart å holde seg innenfor målkravet for dagpenger, men tror det kan være vanskelig å opprettholde saksbehandlingstiden inn i 2016. Avslags- og omgjøringsprosenten i første instans for dagpenger har gått opp da mange innkomne saker mangler dokumentasjon og brukerne ettersender ofte ikke dokumentasjon før avslag er gitt.

Avslagsprosenten for permitteringer har gått ned etter at ny instruks med nye inngangsvilkår trådte i kraft.

Tilbakemeldinger fra ASD og BLD

Brevet av 16.10.2015 viser en god samlet innsats på flere områder. Etaten bør ha i mente at de erfaringer den gjør i denne situasjonen også bør komme utsatte grupper til gode, ikke minst når konjunktorene snur.

Vedr. forslag i brevet om å øke slingringsmonnet for tiltaksplasser til +/- 10 prosent: Det er ikke aktuelt for departementet å innfri dette ønsket nå. Departementet framhevet videre at behov for ev. ressurser må fremmes i forbindelse med ordinære budsjettprosesser.

Vedr. norskopplæring: BLD opplyste at det pågår det et meldingsarbeid i regi av KD som skal trekke grenseganger for ansvaret for norskopplæring. Hensikten med norskundervisningen er å gi dem såpass norskkunnskaper at de ved egen hjelp ville være i stand til å søke på aktuelt arbeid.

ASD tok opp spørsmålet om dagens organisatoriske løsning gir grunnlag for å utnytte arbeidslivssentrene kontakt med arbeidsgiverne på en bedre måte. Direktoratet svarte at inntrykket fra fylkene er at det mange steder er et godt samarbeid mellom arbeidslivssentre og NAV-kontor. Direktoratet tror likevel at det kan gjøres mer for å forbedre denne kontakten, også innenfor gjeldende organisatoriske rammer. Mange NAV-kontor har etablert markedsteam der også arbeidslivssentrene er innlemmet.

4) Arbeids- og velferdsdirektoratet redegjør for utfordringer for etaten knyttet til økningen i antall asylsøkere.

Direktoratet redegjør

Estimatene om antall flyktninger både i 2015 og 2016 er usikre og øker stadig. Flyktningssituasjonen utfordrer sektoransvaret mellom etater og mellom stat og kommune. Det er viktig for arbeids- og velferdsforvaltningen å holde fast på sitt eget sektoransvar som er arbeidsretting og inntektssikring. Arbeids- og velferdsforvaltningens oppgave er først og fremst å bistå asylsøkere som får innvilget opphold og blir bosatt med å få arbeid.

45 prosent av NAV-kontorene, dvs. 210 NAV-kontor, er fra kommunal eier tillagt ansvaret for introduksjonsordningen. 193 NAV-kontor har også flyktning-/ bosettingsansvar. Øvrige kontor har samarbeidsavtale med kommunene og bidrar med arbeidsrettede aktiviteter i introduksjonsprogrammet. Kommunene foretar ressursallokeringer som gir risiko for reduserte ressurser i NAV-kontoret til å utføre kjerneaktiviteter.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har overfor ASD anbefalt at norskopplæring starter raskt i mottakene og at rette instanser hurtig avklarer og godkjenner av flyktingenes kompetanse i mottakene.

Arbeids- og velferdsforvaltningen bistår med nødvendig informasjon til personell i mottak.

Arbeids- og velferdsforvaltningens oppgaver ved og etter introduksjon vil øke betraktelig mot slutten av 2016 og i 2017 etter hvert som flyktingene blir bosatt. Dette vil få betydning for Arbeids- og velferdsetatens ressursinnsats. Eventuelle ressursbehov vil bli synliggjort inn mot RNB og i form av ev. satsingsforslag for 2017.

På statlig side deltar Arbeids- og velferdsdirektøren i IMDIs forum for statlige direktører og er observatør i Det nasjonale utvalget for bosetting. Forumet har nedsatt en hurtigarbeidende gruppe som skal jobbe med koordinering av innsatsen på ulike sektorer.

Det er etablert et samarbeidsforum mellom KS, fylkesmannen og arbeids- og velferdsforvaltningen.

Departementets tilbakemelding

Departementene informerte om at tilleggsproposisjonen som varsler hva regjeringen vil gjøre ble lagt fram 30. oktober d.å. Departementet vil kunne ha behov for bistand fra direktoratet for å følge opp proposisjonen. Blant annet skal inntektssikringsordninger gjennomgås. ASD opplyste at muligheten for midlertidig arbeidstillatelse vil bli utredet.

BLD opplyste at det er igangsatt et meldingsarbeid om langsiktig integrering. Til budsjettet for 2017 utredes også muligheten for å sette krav til botid for kontantstøtte.

5) Arbeids- og velferdsdirektoratet redegjør for oppfølging av Riksrevisjonens merknader i Dokument 1 (2015-2016) og hovedutfordringer knyttet til revisjoner i 2015.

Direktoratet har et godt samarbeid og en god dialog med Riksrevisjonen. Riksrevisjonen hadde følgende merknader til arbeids- og velferdsetaten i 2014:

Mangler i internkontroll og sikkerhet i Arbeids- og velferdsetatens økonomisystem: Direktoratet opplyste at sårbarheten som fantes i systemene ikke er utnyttet. De fleste avvik er rettet opp, men noe gjenstår.

Mangler i Arbeids- og velferdsetatens forvaltning av enkelte virkemidler for å få flere i arbeid: Direktoratet opplyste at det ikke lenger er mindreforbruk på Raskere tilbake. Det jobbes med bedre styring og læring for å få til mer egendrevne prosesser i oppfølgingsarbeidet.

Svikt i Arbeids- og velferdsetatens arbeid med å forebygge og avdekke svindel med sykepenger: Direktoratet opplyste at trygdesvindel er et prioritert område.

Revisjonen for inneværende år ble også drøftet.

6) Eventuelt

Det var ingen saker under eventuelt